

УДК 378.016.091.3:81'243:621.39

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2026-114-9>

ІНТЕГРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО КОНТЕНТУ В ПРОЦЕС ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗВО

Немлій Людмила Сергіївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Національний університет «Київський авіаційний інститут»

liudmyla.nemlii@npp.kai.edu.ua
orcid.org/0000-0002-9206-9165

Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналіз ефективності інтеграції професійно-орієнтованого контенту в процес іншомовної підготовки студентів технічних ЗВО для формування їхньої фахової комунікативної компетентності. **Методи.** Застосовано комплекс загальнонаукових методів, зокрема аналіз релевантних джерел, систематизацію та узагальнення теоретичних даних для висвітлення стану досліджуваної проблеми. **Результати.** У статті досліджено особливості інтеграції професійно-орієнтованого контенту в процес навчання англійської мови професійного спрямування для студентів технічних спеціальностей на засадах контекстного підходу. Обґрунтовано, що занурення у професійний контекст сприяє підвищенню ефективності підготовки кадрів відповідно до запитів сучасного ринку праці. Акцентовано увагу на ролі іншомовної комунікативної компетенції як домінуючого складника фахової компетентності майбутніх фахівців. Інтеграція України у світовий економічний простір зумовлює потребу в модернізації тематичного змісту дисципліни «Фахова англійська мова», зміні підходів до її викладання. Автор обґрунтовує необхідність оновлення навчальних програм та впровадження інноваційних методик, що корелюють із динамічними змінами у професійному середовищі, а також підкреслює, що навчальні програми передбачають включення тематичних модулів, спрямованих на опанування фахово орієнтованого змісту, зокрема в контексті вивчення англійської мови. Опанування дисципліни розглядається як багатоаспектний процес формування іншомовних комунікативних навичок на базі фахових знань. Це передбачає впровадження термінологією у межах нормативних граматичних структур. Змістове наповнення курсу характеризується високим ступенем варіативності та адаптивності до профілю навчання. **Висновки.** Ефективність формування англійської комунікативної компетентності майбутнього фахівця безпосередньо залежить від викладача дисципліни «Фахова англійська мова», від ним проведеного аналізу ОПП до розроблення авторського дидактичного забезпечення. Успішне навчання можливе за умови інтеграції професійно-орієнтованого контенту на засадах контекстного підходу (метод проблемно-орієнтованого навчання, круглі столи, рольові ігри), що дає студентам змогу діяти як експерти. Такий підхід забезпечує не лише досягнення рівня володіння англійської мови B2, а й готовність випускника до безперервного самовдосконалення у глобальному науково-технічному просторі.

Ключові слова: вища технічна освіта, професійно-орієнтований контент, інтерактивні методи, іншомовна комунікативна компетентність, проблемно-орієнтоване навчання, професійна термінологія.

INTEGRATION OF PROFESSIONALLY ORIENTED CONTENT INTO THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF STUDENTS OF TECHNICAL INSTITUTIONS

Nemlii Liudmyla Sergiivna,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Language of
Specific Purposes

State University «Kyiv Aviation Institute»

liudmyla.nemlii@npp.kai.edu.ua
orcid.org/0000-0002-9206-9165

Purpose. Purpose of the article is to provide a theoretical substantiation and analysis of the effectiveness of implementing a contextual approach through the integration of professionally oriented content into the process of foreign language training of technical university students to develop their professional communicative competence. **Methods.** A complex of general scientific methods was applied, including the analysis of relevant sources, systematization, and generalization of theoretical data to provide

an objective coverage of the researched problem. **Results.** The article examines the features of integrating professionally-oriented content into the process of teaching professional English to students of technical specialties based on the contextual approach. It is emphasized that a graduate's competitiveness is determined not only by technical expertise but also by their level of English language proficiency as a tool for professional practice. Ukraine's integration into the global economic space necessitates a modernization of the «English for Specific Purposes» (ESP) curriculum. The author substantiates the need to update educational programs, thematic content, and the implementation of innovative teaching methods that correlate with dynamic changes in the professional environment. Mastering the discipline is viewed as a multi-faceted process of forming linguistic skills based on profound professional knowledge. This involves the confident use of professional terminology within standard grammatical structures. The content of the course is characterized by a high degree of variability and adaptability to the specific profile of study. **Conclusions.** The effectiveness of forming English language communicative competence depends on the systematicity of the educator's preparatory work: from analyzing educational and professional programs (EPP) to developing original didactic materials. Successful learning is possible through the integration of professionally oriented content based on a contextual approach (problem-based learning methods, round tables, role-playing games), which allows students to act as experts. This approach ensures not only the attainment of the B2 level but also the graduate's readiness for continuous professional self-improvement in the global scientific and technical space.

Keywords: higher technical education, professionally oriented content, interactive methods, English communicative competence, problem-based learning, professional terminology.

Вступ. Трансформаційні процеси в сучасному суспільстві зумовлюють нагальну потребу в модернізації стратегій професійної підготовки фахівців, спрямованих на комплексне формування їхньої професійної компетентності. Особливої актуальності цей аспект набуває у контексті освітнього процесу технічних закладів вищої освіти (ТЗВО), де підготовка конкурентоспроможного спеціаліста передбачає не лише глибоку теоретичну та практичну базу фахового аспекту, а й їх розвинену іншомовну професійну комунікацію.

Сьогодні володіння іноземною мовою є імперативом для повноцінної реалізації фахівця, оскільки до його безпосередніх обов'язків входить широке коло комунікативних завдань: здійснення договірно-правової діяльності, аналітичний огляд світової наукової літератури, дослідження автентичних першоджерел, ведення міжнародних переговорів та активна співпраця з іноземними стейкхолдерами в рамках професійної мобільності. Водночас аналіз освітньої практики свідчить про існуючу невідповідність: реальний рівень іншомовної підготовки випускників технічних університетів не завжди корелює з високими вимогами сучасного ринку праці. Така ситуація створює суттєві бар'єри для успішної професійної самореалізації та інтеграції молодих фахівців у глобальне науково-технічне середовище. Це актуалізує необхідність перегляду чинних методик викладання дисципліни «Фахова англійська мова», тематичного змісту дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» та пошуку інноваційних шляхів підвищення ефективності навчального процесу.

Теоретичне обґрунтування проблеми. Ретроспективний аналіз науково-методичної літератури свідчить про наявність широкого спектра технологій навчання іноземної мови

за професійним спрямуванням (ESP). Фундаментальні аспекти та особливості викладання англійської мови як засобу професійної комунікації ґрунтовно висвітлено у працях таких дослідників, як Н. Дмітренко, Ю. Будас (2023), А. Велика, Т. Нікішова, О. Прищепка (2024), Л. Крисак (2015), О. Матієнко, С. Буцацька (2022), О. Пометун (2005), О. Цепкало (2013). Їхні доробки заклали теоретичне підґрунтя для розуміння специфіки мовної підготовки у немовних ЗВО.

Водночас сучасний етап розвитку лінгводидактики (2024–2025 рр.) характеризується пошуком можливостей для адаптації навчання до умов цифрової трансформації та інтегрованого підходу (CLIL). Зокрема, О. Баланаєва, О. Мамонова, О. Волік (2025) у своїх роботах акцентують увагу на індивідуальному підході до іншомовної підготовки майбутніх інженерів через використання адаптивних цифрових платформ; К. Галацин, А. Фещук (2024) досліджують ефективність формування в майбутніх інженерів професійно-орієнтованої англійської компетентності методами ситуативного моделювання; Л. Бондар (2025) обґрунтовує доцільність використання кейс-методу як засобу симуляції реальних професійних ситуацій. Берліна Лопес (2021) наголошує на важливості англійської комунікативної компетенції для формування професійної компетентності, що є критичним для конкурентоспроможності на міжнародному ринку праці.

Узагальнюючи вищезазначене, можна констатувати, що вивчення дисципліни «Фахова англійська мова» сьогодні виходить за межі суто лінгвістичної підготовки й трансформується у комплексний процес, де оволодіння навичками іншомовного мовлення пов'язане зі знаннями, набутими в процесі вивчення профільних дисциплін, певним чином їх поглибленням

та розвитком здатності до професійної самореалізації в глобалізованому середовищі.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналіз ефективності впровадження контекстного підходу через інтеграцію професійно-орієнтованого контенту в процес іншомовної підготовки студентів технічних ЗВО для формування їхньої фахової комунікативної компетентності.

Методологія та методи дослідження. У процесі підготовки статті було застосовано комплекс загальнонаукових методів, зокрема аналіз релевантних джерел, систематизацію та узагальнення теоретичних даних для об'єктивного висвітлення стану досліджуваної проблеми.

Результати та дискусії. Опанування дисципліни «Фахова англійська мова» як «English for Specific Purposes» (ESP) розглядається як багатоаспектний процес формування англійських мовленнєвих навичок на базі здобутих фахових знань. Це передбачає впевнене оперування професійною термінологією та лексичним мінімумом у межах нормативних граматичних структур англійської мови. Оскільки зазначена дисципліна інтегрована у підготовку фахівців різних галузей знань, її змістове наповнення характеризується високим ступенем варіативності та адаптивності до профілю навчання.

Специфіка дисципліни «Фахова англійська мова» як ESP виявляється у диференціації контексту відповідно до напрямку підготовки – від фахівців у сфері інформаційних технологій, медицини та юриспруденції до спеціалістів з електроніки, мікро- та наносистемної техніки, а також обслуговування повітряного руху. Такий підхід забезпечує відповідність навчання майбутній професійній діяльності.

Тематична структура практичних занять дисципліни «Фахова англійська мова» як ESP детермінується змістом профільних дисциплін, що вивчалися студентами на I курсі та вивчаються паралельно на II курсі. Відповідно до концепції О. Цепкало (2013), зміст навчання корегується та деталізується на основі державних та галузевих стандартів освіти, що дає змогу синхронізувати мовну підготовку з актуальними вимогами конкретної професійної сфери.

Проблема методичного забезпечення дисципліни «Фахова англійська мова» як ESP залишається пріоритетним напрямом сучасних лінгводидактичних досліджень. У контексті підготовки фахівців галузі G «Інженерія, виробництво та будівництво» на базі Національного університету «Київського авіаційного інституту» зазначене питання набуває специфічного змісту, зумовленого високою технологічністю галузі. Емпіричне дослідження було зосереджене на аналізі ефективності формування іншомовної комунікативної компетентності

здобувачів спеціальності G5 «Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка».

Відповідно до Стандарту вищої освіти України за даною спеціальністю (перший бакалаврський рівень, галузь знань G5 «Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка»), обов'язковим складником предметної компетентності фахівця є його готовність до оперування науково-технічною інформацією та вивчення закордонного досвіду в межах професійної тематики. Нормативний зміст підготовки передбачає здатність до ефективної усної та письмової комунікації з професійних питань як державною, так і однією з поширених європейських мов, у нашому випадку володіння англійською мовою. Саме тому в межах нашого дослідження акцент зроблено на розвитку навичок професійно-орієнтованого спілкування англійською мовою, що є ключовим інструментом міжнародної інтеграції спеціалістів радіотехнічного профілю (Стандарт ВО, 2018).

На основі аналізу підготовки фахівців спеціальності G5 «Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка» нами було виокремлено поетапний алгоритм діяльності викладача, спрямований на забезпечення результативності викладання дисципліни «Фахова англійська мова» як ESP.

Перший етап (аналітичний) передбачає детальне вивчення кваліфікаційної характеристики фахівця та іншомовного компонента його професійної діяльності. Це дає змогу визначити реальні комунікативні потреби випускника на робочому місці.

Другий етап (проектувальний) полягає у системному аналізі навчальних і робочих планів підготовки, а також робочих програм профільних дисциплін. Такий підхід забезпечує міждисциплінарну інтеграцію: тематичне наповнення курсу іноземної мови синхронізується з фаховим навчальним контентом. Результатом цього етапу є розроблення та затвердження робочої програми дисципліни «Фахова англійська мова», яка регламентує розподіл годин на практичну та самостійну роботу студентів та тематичний план, що включає теми професійно-орієнтованого контенту.

Третій етап (змістовно-технологічний) фокусується на верифікації та доборі дидактичного матеріалу. Особлива увага приділяється автентичним текстам і завданням, що моделюють типові ситуації професійної взаємодії (Пілішек, 2024), читанню фахової літератури, технічній документації тощо відповідно до вимог ОПП «Телекомунікаційні системи та мережі» (ОПП, 2025).

Узагальнення зазначених етапів дало змогу уточнити мету викладання дисципліни «Фахова англійська мова». Вона полягає у формуванні

комплексу навичок іншомовної комунікації, необхідних для:

- виконання службових обов'язків у межах професійних ситуацій;
- автономної роботи з англomовними науково-технічними джерелами;
- точного та аргументованого викладення думок в усному мовленні;
- оперативного вирішення професійних кейсів та проблемних ситуацій;
- моніторингу новітніх досягнень у галузі електроніки та телекомунікацій.
- Реалізація визначеної мети передбачає розв'язання низки стратегічних завдань, серед яких пріоритетними є:
 - підготовка здобувачів до ефективної іншомовної комунікації в академічному та професійному середовищах;
 - формування стійких комунікативних компетенцій, що забезпечують адекватну мовленнєву поведінку в реальних ситуаціях фахової діяльності;
 - досягнення рівня мовної кваліфікації B2, що є нормативним стандартом для ступеня «бакалавр» згідно з дескрипторами Загальноєвропейських рекомендацій із мовної підготовки (CEFR).

Досягнення зазначених цілей у сучасному освітньому просторі ускладнюється об'єктивною причиною, зокрема тенденцією до стабільного скорочення кількості аудиторних годин на тлі необхідності інтенсифікації професійної підготовки. Оскільки значна частина навчального матеріалу переноситься на самостійне опрацювання, виникає гостра потреба у перегляді підходів до організації навчання та впровадженні високоефективних методів і технологій, здатних компенсувати дефіцит контактного часу.

З огляду на це, доцільним є детальний аналіз змістового наповнення та методичного інструментарію дисципліни «Фахова англійська мова», що викладається майбутнім фахівцям спеціальності G5 «Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка» (ОПП «Телекомунікаційні системи та мережі», 2025) у Національному університеті «Київський авіаційний інститут». Аналіз робочої програми дає змогу виявити оптимальні шляхи поєднання професійної спрямованості матеріалів з інноваційними видами навчальної діяльності.

На основі аналізу робочої програми спеціальності G5 «Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка» (ОПП «Телекомунікаційні системи та мережі») встановлено, що зміст навчання структуровано за модульним принципом. Навчальний матеріал розділено на чотири ключові модулі, що охоплюють фундаментальні аспекти фахової підготовки:

1. Модуль № 1 «Матеріали та їх електропровідність» (основи матеріалознавства).

2. Модуль № 2 «Загальні відомості про роботу цифрової та аналогової техніки» (системний підхід до схемотехніки).

3. Модуль № 3 «Компонентна база радіоелектронної апаратури» (елементна база пристроїв).

4. Модуль № 4 «Засоби передачі інформації» (комунікаційні технології).

Деталізація тематичного плану (наприкладі таких тем, як «Приймач частотно-модульованих сигналів: структурна схема та принцип роботи», «Вхідні кола радіоприймальних пристроїв» тощо), демонструє високий рівень спеціалізації навчального контенту.

Така структура підтверджує, що формування іншомовної комунікативної компетентності відбувається через інтеграцію лінгвістичних знань із базовою технічною підготовкою. Процес вивчення дисципліни «Фахова англійська мова» базується на актуалізації та вдосконаленні знань, здобутих студентами під час опанування дисциплін професійного циклу, зокрема «Основи електроніки» та «Фізика»; «Основи теорії електромагнітного поля та розповсюдження радіохвиль»; «Телекомунікаційні передавальні та приймальні пристрої»; «Основи програмування в телекомунікаціях та радіотехніці».

Отже, зміст дисципліни «Фахова англійська мова» виступає логічним продовженням фахової підготовки, де англійська мова стає засобом поглибленого засвоєння знань із технічних дисциплін та термінологічного аспекту вибраної спеціальності.

Обґрунтуємо методичні засади відбору та організації навчального матеріалу. Логічним продовженням розроблення структури курсу є етап змістового наповнення та методичної організації дидактичних одиниць. У цьому контексті діяльність викладача дисципліни «Фахова англійська мова» детермінується необхідністю дотримання державних освітніх стандартів, лінгводидактичних принципів та врахування специфічних потреб майбутніх фахівців.

Відбір навчального матеріалу ґрунтується на концепції О. Цепкало (2013), С. Пілішек, О. Рудоман (2024), згідно з якою зміст навчання має бути не лише методично впорядкованим та придатним для презентації, а й достатнім для коректної симуляції професійного спілкування у реально заданих умовах. Таким чином, текст на занятті з англійської мови перестає бути лише об'єктом лінгвістичного аналізу, а стає джерелом фахової інформації.

Паралельно постає завдання: навчити студента використовувати іноземну мову як інструмент системного поповнення професійних знань. Це означає, що процес вивчення мови має забезпечувати когнітивний розвиток майбутнього інженера, де оволодіння мовленнєвою

компетенцією відбувається синхронно з поглибленням знань професійних.

Реалізація такого підходу висуває високі вимоги до професійної кваліфікації викладача дисципліни «Фахова англійська мова». Ключовим аспектом стає необхідність безперервної самоосвіти та міждисциплінарної взаємодії. Викладач дисципліни «Фахова англійська мова» в технічному ЗВО має:

- самостійно опановувати базові концепції профільних дисциплін (телекомунікації, радіотехніка, електроніка);
- володіти спеціалізованим понятійним апаратом на рівні, достатньому для підтримання фахової дискусії;
- здійснювати постійний моніторинг актуальних змін у професійній сфері студентів.

Отже, викладач виступає не просто ретранслятором мовних норм, а фасилітатором професійного становлення студента, що вимагає глибокої інтеграції філологічних та технічних знань у його власну викладацьку практику. Тобто формування навичок іншомовного монологічного та діалогічного мовлення майбутніх фахівців технічного профілю базується на інтеграції лінгвістичного компонента з фундаментальними знаннями дисциплін професійного циклу. Такий підхід забезпечує кумулятивний ефект: у процесі вивчення англійської мови студенти не лише опановують мовленнєві структури, а й поглиблюють знання з фаху. Зміст навчального матеріалу має безпосередньо сприяти професійному розвитку особистості, трансформуючи англійську мову на дієвий засіб досягнення спеціальності.

Ефективна організація навчального процесу за напрямом дисципліни «Фахова англійська мова» неможлива без ретельного аналізу та врахування професійних потреб здобувачів освіти. У сучасній методиці поняття «потреби студента» фактично виступає термінологічним ядром дисципліни «Фахова англійська мова». Викладання ґрунтується на чіткій детермінації цілей: викладач має прогнозувати типи комунікативних ситуацій, з якими майбутній інженер зіткнеться у своїй кар'єрі.

Урахування специфічних потреб є базовим критерієм під час розроблення робочої програми, оскільки вони визначають вибір цільових компетенцій (усне мовлення, технічний переклад, ділове листування), лексико-граматичного інвентарю (спеціальні структури та терміносистеми), дидактичних засобів та змістового наповнення.

Сучасна парадигма професійно-орієнтованого навчання англійської мови базується на формуванні здатності фахівця до ефективної комунікації у релевантних професійних ситуаціях. Це вимагає зміщення акцентів, де мова перестає бути абстрактним об'єктом вивчення,

а трансформується у функціональний засіб діяльності.

Для досягнення заданої мети іншомовна підготовка має інтегруватися в автентичний професійний контекст. Інтеграція професійно-орієнтованого контенту в процес іншомовної підготовки студентів на засадах контекстного підходу виконує подвійну функцію:

1. Когнітивну: виступає джерелом розширення професійного термінологічного словникового запасу студентів.

2. Інструментальну: слугує змістовою основою для проектування ситуативних вправ.

Ситуативні завдання (наприклад, рольові ігри), що мають виражену комунікативну спрямованість, забезпечують умови для практичного оволодіння мовою через симуляцію реальних робочих процесів. Створення навчально-професійних ситуацій стимулює студентів до активних мовленнєвих дій, де засвоєння іншомовного матеріалу відбувається природно у процесі розв'язання конкретних виробничих чи наукових завдань. Таким чином, спілкування стає не лише метою, а й головним засобом навчання, що дає змогу максимально наблизити освітній процес до майбутньої професійної реальності випускника.

Професійно-орієнтований контент у формі текстів є не лише об'єктом читання, а й фундаментом для продуктивної мовленнєвої діяльності. Проте практична реалізація цього підходу стикається з гострою проблемою дефіциту універсального навчального забезпечення.

Аналіз наявних підручників із дисципліни «Фахова англійська мова» дає змогу констатувати: попри широку варіативність літератури, на ринку відсутнє видання, зміст якого повною мірою корелював би з навчальною програмою дисципліни «Фахова англійська мова» та містив достатній обсяг завдань для формування всіх компонентів іншомовної компетентності. Це ставить перед викладачем завдання самостійної оцінки валідності матеріалів та розроблення авторських посібників, практикумів і методичних рекомендацій.

У межах дослідження було апробовано авторський практикум для студентів із дисципліни «Фахова англійська мова» («Іноземна мова за професійним спрямуванням»), укладений відповідно до навчальних планів спеціальності (Немлій, 2018) та розробленого навчального посібника з матеріалами сучасних тем, актуальних подій, інновацій. Структура практикуму складається з двох модулів (по шість розділів у кожному), що містять професійно-орієнтовані автентичні тексти, систему комунікативних завдань та інтерактивні вправи, спрямовані на стимулювання фахової дискусії. Інтерактивні завдання, представлені у практикумі, сприяють формуванню

іншомовної комунікативної компетентності студентів. Водночас розвиток фахової компетентності частково ускладнюється через обмежену актуальність запропонованої тематики. Зокрема, у процесі обговорення переважають питання, пов'язані з історією становлення радіоелектронних систем і комплексів, що не повною мірою відповідає сучасним професійним запитам галузі.

Під час розроблення практикуму нами було враховано те, що на сучасному етапі розвитку вищої школи все більшого поширення набувають інтерактивні методи навчання, які дають змогу ефективно поєднувати індивідуальні, парні та групові форми роботи. Це значно інтенсифікує процес засвоєння мовленнєвого матеріалу та суттєво підвищує внутрішню мотивацію здобувачів. Фундаментальна суть інтерактиву полягає в організації навчального процесу як постійної, активної та рівноправної взаємодії викладача з усіма студентами.

Згідно з концепцією О. Пометун (2005), інтерактивне навчання передбачає моделювання реальних життєвих та професійних ситуацій, використання рольових ігор, а також розв'язання складних кейсів на основі глибокого аналізу обставин. У межах таких технологій докорінно змінюється архітектура комунікації: доміантним стає міжособистісний взаємний мовленнєвий контакт. Студент трансформується у повноправного суб'єкта освітнього процесу, тоді як роль викладача переходить у площину фасилітації та моніторингу. Педагог виступає спостерігачем, який ідентифікує лінгвістичні труднощі студентів та реалізовує індивідуальний і диференційований підхід до кожного здобувача.

Варто зауважити, що навіть використання спеціалізованого практикуму забезпечує навчальний процес лише на 50%, оскільки динамічний розвиток галузі телекомунікацій вимагає постійної актуалізації контенту. Це змушує викладача перебувати у стані безперервного пошуку додаткових джерел та Інтернет-ресурсів, самостійно визначаючи їхню методичну та фахову валідність. Таким чином, підготовка до практичних занять перетворюється на складний процес кураторства інформації, де викладач виступає розробником унікальної освітньої траєкторії.

Окрім верифікації дидактичного контенту, критичного значення набуває вибір ефективних технологій навчання, здатних забезпечити формування професійних умінь та розвиток іншомовної комунікативної компетенції (Матієнко, 2022). Установлено, що найпотужнішим мотивуючим чинником для студентів технічних спеціальностей є безпосередній зв'язок змісту іншомовної підготовки з дисциплінами фахового циклу. Обговорення актуальних фахових проблем стимулює пізнавальну

активність здобувачів, що робить доцільним упровадження методів проблемно-орієнтованого навчання. У межах такої організації навчання докорінно змінюються ролі суб'єктів освітнього процесу: викладач виступає у ролі фасилітатора (провідника, куратора), тоді як студенти ідентифікують себе як експерти у певній галузі. Застосування сучасних інформаційних ресурсів дає змогу студенту самостійно перевіряти точність даних та готувати експертні висновки для розв'язання поставлених завдань.

Важливою перевагою проблемно-орієнтованого навчання у викладанні дисципліни «Фахова англійська мова» є вирішення проблеми статичності навчального матеріалу. З огляду на стрімкий технологічний прогрес, підручники часто втрачають актуальність щодо професійного аспекту. Залучення студентів до активного пошуку додаткових джерел дає їм змогу самостійно актуалізувати зміст навчання у процесі вирішення конкретної проблеми.

Ефективність методу посилюється через використання інтерактивних форм роботи, зокрема:

- роботу в мікрогрупах: студенти здійснюють обмін накопиченою інформацією, аналізують її релевантність та валідність;
- групову дискусію: учасники обмінюються думками, аргументують власну точку зору та спільно шукають оптимальні технічні рішення.

Така взаємодія забезпечує інтерактивність навчального середовища, де безперервний комунікативний зв'язок між учасниками сприяє інтенсивному формуванню мовленнєвих навичок та соціально-професійної адаптації майбутнього фахівця.

Вирішальним чинником оптимізації іншомовної підготовки є упровадження інтерактивних методів навчання, що базуються на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Співпраця між викладачем та студентами в інтерактивному режимі забезпечує високий рівень взаєморозуміння та активну участь кожного реципієнта у дискусії. Такий формат організації навчального процесу дає змогу здобувачам не лише репродукувати вивчений матеріал, а й аргументовано висловлювати власну позицію, критично доповнювати думки колег та вибудовувати стратегії професійної поведінки.

Особливим мотиваційним потенціалом володіє метод мультимедійної презентації. Індивідуальна або групова підготовка проєктів за вибраною фаховою тематикою стимулює студентів до самостійного пошуку та аналізу Інтернет-ресурсів як додаткових джерел актуальної інформації. Представлення результатів дослідження дає студентам змогу виступати в ролі експертів, що значно підвищує їхню

впевненість у володінні професійно-орієнтованим контентом.

Логічним доповненням презентаційного етапу є використання методу «круглого столу», що залучає усю групу до колективного обговорення представленої теми. У межах такої дискусії студенти технічних ЗВО реалізують свій фаховий потенціал, оперуючи вже здобутими знаннями з профільних дисциплін.

Важливим аспектом такої організації діяльності є трансформація позиції викладача: надаючи студентам право діяти як експертам у технічній галузі, педагог делегує їм відповідальність за змістову частину повідомлення. При цьому за викладачем зберігається функція лінгвістичного моніторингу, що полягає у корекції лексичних та граматичних помилок, а також спрямуванні дискусії у русло нормативної професійної термінології. Такий розподіл ролей забезпечує формування бажаного результату, тобто підготовки фахівця, здатного до автономної та ефективної іншомовної діяльності у реальному професійному середовищі.

Висновки. Узагальнення результатів проведеного дослідження дає змогу сформулювати такі висновки.

Організація навчального процесу з дисципліни «Фахова англійська мова» у технічних ЗВО має низку специфічних викликів, зумовлених необхідністю синхронізації мовного матеріалу з динамічними вимогами сучасного ринку праці та галузевими стандартами.

Ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності фахівців спеціальності «G5 Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка» безпосередньо залежить від підготовки викладача, аналізу кваліфікаційних характеристик, розроблення осучаснених ОПП та їх авторського дидактичного забезпечення (практикумів, методичних рекомендацій).

З'ясовано, що успішне досягнення цілей навчання можливе за умови інтеграції професійно-орієнтованого контенту в навчальний процес закладів вищої освіти. Використання методів проблемно-орієнтованого навчання, мультимедійних презентацій та круглих столів дає студентам змогу діяти як експерти, що мінімізує проблему використання неактуальних навчальних матеріалів.

У подальшій роботі нами буде обґрунтовано те, що врахування вимог до кваліфікаційної характеристики фахівця у поєднанні з інноваційними методиками викладання забезпечить не лише досягнення рівня володіння англійською мовою B2, а й формування готовності випускника до безперервного професійного самовдосконалення у глобальному науково-технічному просторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баланаєва О. В., Мамонова О. І., Волік О. В. Новітні технології навчання іноземної мови професійного спрямування. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 21. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16743563>
2. Бондар Л., Полюк І., Шумченко Т. Сучасні підходи до формування фахової компетентності перекладача. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Т. 1. № 42. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/42-1-35>
3. Галацин К. О., Фещук А. М. Формування в майбутніх інженерів професійно-орієнтованої англомовної компетентності методами ситуативного моделювання. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 68. Т. 1. С. 111–116. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/68.1.21>
4. Дмитренко Н., Будас Ю. Роль зворотного зв'язку в автономному навчанні професійно-орієнтованого англомовного спілкування. *ARS LINGUODIDACTICAE*. 2023. № 11. <https://doi.org/10.17721/2663-0303.2023.11>
5. Крисак Л. Шляхи формування англомовної професійно-орієнтованої комунікативної компетентності майбутніх лікарів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 52. С. 148–150.
6. Матієнко О., Буцацька С. Формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів немовних спеціальностей засобами рольових ігор. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2022. Вип. 65. С. 154–166. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-65-154-166>
7. Освітньо-професійна програма «Телекомунікаційні системи та мережі» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю G5 «Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка». Київ : НАУ, 2025.
8. Основи професійної комунікації іноземною мовою : навчально-методичний посібник / уклад.: А. М. Велика, Т. Є. Нікішова, О. В. Прищеп. Житомир, 2024. 69 с.
9. Пілішек С., Рудоман О. Роль автентичних матеріалів у навчанні іноземної (англійської) мови у ЗВО: можливості та обмеження. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 9(27). С. 866–878. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/18559>
10. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / за ред. О. І. Пометун. Київ : А.С.К., 2005. 192 с.
11. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 17 «Електроніка та телекомунікації», спеціальність 172 «Телекомунікації та радіотехніка» / Міністерство освіти і науки України. 2018. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2018/12/21/172-telekomunikatsii-ta-radiotekhnika-bakalavr.pdf>
12. Цепкало О. В. Текстова діяльність студентів технічних спеціальностей у ситуаціях науково-дослідницької роботи в процесі навчання англійської мови. *Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія «Педагогічні та*

історичні науки». 2013. Вип. 112. С. 190–198. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzped_2013_112_30

13. Ageicheva A., Bolotnikov S., Bolotnikova A. ESP teachers methodological competence improvement main aspects. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2025. Вип. 31(60). С. 12–29. [https://doi.org/10.58442/3041-1831-2025-31\(60\)-12-29](https://doi.org/10.58442/3041-1831-2025-31(60)-12-29)

14. Berlina A. Lopes. Role and Importance of Communication Competence for Engineering Students. 2021. URL: https://www.academia.edu/attachments/69785348/download_file

15. Nemlii L. Foreign language for specific purposes (for electrotechnical specialties): guide to practical classes. Kyiv: NAU, 2018. 64 p.

16. Petliovana L. L. Authenticity and motivation in teaching ESP. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. Вип. 62. С. 171–181. URL: <https://elar.khmn.edu.ua/handle/123456789/11664>

17. Qiao P., Su S., Hu Y., Li Y. The Effect of Foreign Language Learning Adaptation on English Achievement: In the Flipped Classroom Context. *Open Journal of Modern Linguistics*. 2025. Vol. 15. P. 199–211. <https://doi.org/10.4236/ojml.2025.152014>

REFERENCES:

1. Balanaieva, O. V., Mamonova, O. I., & Volik, O. V. (2025). Novitni tekhnologii navchannia inozemnoi movy profesiinoho spriamuvannia [Latest technologies in teaching a foreign language for professional purposes]. *Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky*, (21). <https://doi.org/10.5281/zenodo.16743563>

2. Bondar, L., Poliuk, I., & Shumchenko, T. (2021). Suchasni pidkhody do formuvannia fakhovoi kompetentnosti perekkladacha [Modern approaches to the formation of professional competence of a translator]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 1(42). <https://doi.org/10.24919/2308-4863/42-1-35>

3. Halatsyn, K. O., & Feshchuk, A. M. (2024). Formuvannia v maibutnykh inzheneriv profesiino-oriantovanoi anhlomovnoi kompetentnosti metodamy sytuatyvnoho modeliuвання [Formation of professionally oriented English competence in future engineers by methods of situational modeling]. *Innovatsiina pedahohika*, 68(1), 111–116. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/68.1.21>

4. Dmitrenko, N., & Budas, Yu. (2023). Rol zvorotnoho zviazku v avtonomnomu navchanni profesiino-oriantovanoi anhlomovnoho spilkuvannia [The role of feedback in autonomous learning of professionally oriented English communication]. *ARS LINGUODIDACTICAE*, (11). <https://doi.org/10.17721/2663-0303.2023.11>

5. Krysak, L. (2015). Shliakhy formuvannia anhlomovnoi profesiino-oriantovanoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnykh likariv [Ways of forming English-language professionally oriented communicative competence of future doctors]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia «Filolohichna»*, (52), 148–150.

6. Matienko, O., & Buchatska, S. (2022). Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti u studentiv nemovnykh spetsialnostei zasobamy rolovykh ihor [Formation of foreign language communicative competence

in students of non-linguistic specialties by means of role-playing games]. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metody navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, (65), 154–166. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-65-154-166>

7. National Aviation University. (2025). *Osvitno-profesiina prohrama «Telekomunikatsiini systemy ta merezhi» pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu G5 «Elektronika, elektronni komunikatsii, pryladobuduvannia ta radiotekhnika»* [Educational and professional program «Telecommunication systems and networks» of the first (bachelor) level of higher education in the specialty G5 «Electronics, electronic communications, instrumentation and radio engineering»]. Kyiv: NAU.

8. Velyka, A. M., Nikishova, T. Ye., & Pryshchepa, O. V. (Compilers). (2024). *Osnovy profesiinoy komunikatsii inozemnoiu movoiu* [Basics of professional communication in a foreign language]. Zhytomyr.

9. Pilishek, S., & Rudoman, O. (2024). Rol avtentychnykh materialiv u navchanni inozemnoi (anhliskoi) movy u ZVO: mozhlyvosti ta obmezhenia [The role of authentic materials in teaching a foreign language (English) in higher education institutions: opportunities and limitations]. *Aktualni pytannia u suchasni nauki*, 9(27), 866–878. [https://doi.org/10.52058/2786-6033-2024-9\(27\)-866-878](https://doi.org/10.52058/2786-6033-2024-9(27)-866-878)

10. Pometun, O. I., & Pyrozhenko, L. V. (2005). *Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnologii navchannia* [A modern lesson. Interactive learning technologies] (O. I. Pometun, Ed.). Kyiv: A.S.K.

11. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2018). *Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskiy) riven, haluz znan 17 «Elektronika ta telekomunikatsii», spetsialnist 172 «Telekomunikatsii ta radiotekhnika»* [Higher education standard of Ukraine: first (bachelor) level, field of knowledge 17 «Electronics and telecommunications», specialty 172 «Telecommunications and radio engineering»]. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2018/12/21/172-telekomunikatsii-ta-radiotekhnika-bakalavr.pdf>

12. Tsepkalo, O. V. (2013). Tekstova diialnist studentiv tekhnichnykh spetsialnostei u sytuatsiakh naukovodoslidnytskoi roboty v protsesi navchannia anhliskoi movy [Textual activity of technical students in research work situations in the process of English language learning]. *Naukovi zapysky [Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. P. Drahomanova]. Seriia: Pedahohichni ta istorychni nauky*, (112), 190–198. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzped_2013_112_30

13. Ageicheva, A., Bolotnikov, S., & Bolotnikova, A. (2025). ESP teachers methodological competence improvement main aspects. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, (31(60)), 12–29. [https://doi.org/10.58442/3041-1831-2025-31\(60\)-12-29](https://doi.org/10.58442/3041-1831-2025-31(60)-12-29)

14. Berlina, A. Lopes. (2021). *Role and Importance of Communication Competence for Engineering Students*. https://www.academia.edu/attachments/69785348/download_file

15. Nemlii, L. (2018). *Foreign language for specific purposes (for electrotechnical specialties): guide to practical classes*. Kyiv: NAU.

16. Petliovana, L. L. (2021). Authenticity and motivation in teaching ESP. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, (62), 171–181. <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/11664>

17. Qiao, P., Su, S., Hu, Y., & Li, Y. (2025). The Effect of Foreign Language Learning Adaptation on English Achievement: In the Flipped Classroom Context. *Open Journal of Modern Linguistics*, 15, 199–211. <https://doi.org/10.4236/ojml.2025.152014>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 11.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.05.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026